

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/365349458>

Метод групової дискусії як невід'ємна складова професійної підготовки майбутнього викладача вищої школи

Conference Paper · November 2022

CITATIONS

0

READS

11

1 author:

[Hanna Alieksieieva](#)

Berdiansk State Pedagogical University

200 PUBLICATIONS 88 CITATIONS

SEE PROFILE

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

The professional training of future engineers and educators [View project](#)

Higher Education [View project](#)

СЕКЦІЯ 2.
ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ РЕФОРМ
СУСПІЛЬСТВА

Г. М. Алексєєва
кандидат педагогічних наук, доцент
Бердянський державний педагогічний університет

МЕТОД ГРУПОВОЇ ДИСКУСІЇ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ
ШКОЛИ

Актуальність дослідження. Реформування сучасної освіти містить декілька кроків, зокрема це використання сучасних освітніх технологій, які спрямовані не тільки на формуванні здобувачами нових компетенцій, а й на особистісний розвиток здобувачів, а саме викладачів вищої школи.

Аналіз наукової літератури свідчить, що останні інновації комунікацій (соціальні мережі, мобільні пристрої, цифрові технології тощо) змушують педагогів змінювати підходи до організації освітнього процесу. Для задоволення потреб сучасних здобувачів було створено нові можливостей в сфері підвищення їх ефективності підготовки. Одною із складових такої підготовки, на нашу думку, є вивчення особливостей та практичного досвіду впровадження технології групової дискусії [1].

Теоретико-методологічне обґрунтування проблеми. Дискусія – це форма ділової гри, яка вимагає від студентів мобілізації всіх умінь, спонукає освоювати і поглиблювати нові знання, розширює її кругозір і, найголовніше, змушує опанувати цілим комплексом комунікативних умінь. Зрозуміло, що шлях до дискусії лежить через нетрадиційні уроки, де вони і отримують необхідний досвід для майбутньої участі в самій дискусії: уроки-суди, уроки-мітинги, уроки-конкурси, уроки-театралізовані вистави [2].

Форма дискусії «круглий стіл» вважається самою цікавою, де кожен учасник може знайти можливість висловитися з проблеми. Більш широкомасштабну дискусію можна провести за типом «симпозіуму», коли окремі студенти готують доповіді з протилежними оцінками проблеми, а всі стежать за ходом виступів та беруть участь в обговоренні [3].

Дискусія сприяє утвердженню розвиваючого навчання, яке, формуючи знання і виховуючи учнів, цілеспрямовано, систематично удосконалює їх пізнавальні здібності, і що особливо важливо закріплює різні якості мислення (самостійність, логічність, рухливість, глибину) [6].

Отже, саме це зумовило **мету дослідження** – розглянути основні особливості методу групової дискусії як невід'ємної складової професійної підготовки майбутнього викладача вищої школи.

Результати теоретичного аналізу проблеми. Організоване навчання і виховання, здійснене в рамках тієї або іншої педагогічної системи, має певне організаційне оформлення. У дидактиці відомі три основні системи організаційного

оформлення педагогічного процесу, що відрізняються одна від одної кількісним охопленням учнів, співвідношенням колективних та індивідуальних форм організації діяльності вихованців, ступенем їх самостійності і специфікою керівництва освітнім процесом з боку педагога. До них відносяться:

- 1) індивідуальне навчання і виховання;
- 2) класно-урочна система;
- 3) лекційно-семінарська система.

Система індивідуального навчання і виховання склалася ще в первісному суспільстві як передача досвіду від однієї людини до іншої, від старших до молодших. З появою писемності старійшина роду або жрець передавав цю премудрість спілкування за допомогою знаків своєму потенційному наступнику, займаючись з ним індивідуально. Виклавши матеріал одному, він давав йому завдання для самостійної роботи і переходив до другого, третього тощо. Закінчивши роботу з останнім, вчитель повертався до першого, перевіряв виконання завдання, викладав нову порцію матеріалу, давав завдання, і так до тих пір, поки учень, за оцінкою вчителя, не освоював науку, ремесло чи мистецтво. Зміст навчання і виховання було суворо індивідуалізовано, тому в групі могли бути учні різного віку, різного ступеня підготовленості. Початок і закінчення занять для кожного учня, а також терміни навчання теж були індивідуалізовані. Рідко учитель збирав всіх учнів своєї групи для колективних бесід, повчань чи заучування священних писань і віршів.

Коли в середні століття зі збільшенням кількості учнів стали підбирати в групи учнів приблизно одного віку, виникла необхідність більш досконалого організаційного оформлення педагогічного процесу. Класно-урочна система, на відміну від індивідуального навчання і її індивідуально-групового варіанта, стверджує твердо регламентований режим освітньої роботи: постійне місце і тривалість занять, стабільний склад учнів однакового рівня підготовленості, а пізніше і мають однаковий вік, стабільний розклад. Основною формою організації занять в рамках класно-урочної системи, по Я.А. Коменського, повинен бути урок. Завдання уроку повинна бути співмірна часовому проміжку часу, розвитку учнів. Урок починається повідомленням вчителя, закінчується перевіркою засвоєння матеріалу. Він має незмінну структуру: опитування, повідомлення вчителя, вправа, перевірка. Основний час при цьому відводилося вправам. Подальший розвиток класичного вчення Я.А. Коменського про урок у вітчизняній педагогіці здійснив К.Д. Ушинський. Третя частина спрямована на підсумовування виконаної роботи і на закріплення знань та навичок. Великий внесок у розробку наукових основ організації уроку вніс А. Дістервег. Він розробив систему принципів і правил навчання, що стосуються діяльності вчителя і учня, обґрунтував необхідність обліку вікових можливостей учнів.

Існують різні класифікації форм організації навчального процесу, але всі вони зводяться до структури навчального спілкування або дидактичним цілям і задачам. Всі форми можна розділити на загальні і конкретні.

Протягом тривалого часу в педагогічній літературі було загальноприйнятим поділ усіх організаційних форм на: 1. загальнокласні або фронтальні навчальні заняття; 2. групові; 3. індивідуальні.

Дискусія – це важка навчальна праця як для студентів, так і для викладачів.

Проведення самої дискусії в різних варіантах вимагає максимального напруження сил здобувачів освіти на уроці: уважно слухати опонента, вміти тактовно і грамотно відреагувати на складні і на провокуючі питання, створити необхідні і переконливі висновки по своїй позиції, приводячи різноманітні аргументи. Успішній дискусії передують завжди серйозна робота слухачів за обраною добровільно ними позиції, підготовка до своєї ролі. Студенти можуть виступати в наступних ролях: актор, глядач, експерт. На підготовку досить визначити два тижні навчального часу, в ході якого відбирається матеріал, сформулюються тези, оформляються наочні, тепер уже із застосуванням інформаційних технологій, презентації своїх доказів. На цьому етапі – роль викладача зводиться до ролі консультанта, помічника. Якщо запланована підготовка нерегламентованої дискусії, в якій беруть участь всі, то консультації слід проводити з усіма бажаними, але якщо це регламентована дискусія, де учасники обмежені часом, то консультувати необхідно команди в різний час.

Тема обговорення повинна бути цікавою для всіх. Вона повинна бути актуальною як при вивченні.

Необхідно серйозно підготуватися до дискусії. В ході проведення дискусії педагог – не сторонній слухач, а – голова засідання. Він – тактичний арбітр, він – помічник, а іноді і талановитий «провокатор», готовий допомогти тим, хто губиться, хто «не увійшов в роль». Викладач дає імпульс до гри. Емоційний стан учасників безпосередньо пов'язано з його поведінкою. Не повинно бути місця на цьому заході монотонності, неухважності до виступу студентів. Викладач повинен все бачити, все чути, і більше всіх співпереживати, щоб ці почуття захопленості в суперечці пошуком істини передавалися слухачам. Якщо викладач самоусувається, то дискусія провалюється, жодна з навчальних завдань виконані не будуть. Викладач регулює весь хід гри, тримає в своїх руках всі ігрові дії учасників. По ходу обговорення він задає стимулюючі питання, підсумовує висловлювання, виявляє розбіжності в оцінках груп (якщо застосовується варіант групової роботи), намагається знайти разом з ними компроміс, включає в дію пасивних, тим самим домагаючись всебічності та глибини обговорення проблеми в цілому. Ця дуже важка роль.

Багатогранність ролі викладача на дискусії не приходить відразу, цьому мистецтву необхідно навчитися. Потрібно постійно відшліфовувати методику проведення «малих» дискусій на традиційних уроках. В цьому відношенні проблемне навчання, диференційований підхід до розвитку здобувачів, облік індивідуальних особливостей їх мислення, націлені на розвиток інтелекту студентів, повинні стати найважливішою складовою в навчальному процесі.

Висновки. Таким чином, слід зазначити, що метод групової дискусії забезпечує інтенсивний розвиток духовності та становлення переконань моральної особистості студентів. Застосування групових дискусій в підготовці майбутніх викладачів забезпечує формуванню комунікаційних, лідерських здібностей студентів, здатності сприймати конструктивні критичні та пропозиції, аналізу, систематизації, узагальнення, формулювання обґрунтованих висновків, суттєво сприяє активізації навчання, підвищенню інтересу та уваги до нього.

Список використаних джерел

1. Алексеева Г. М. Сутність і структура готовності майбутніх соціальних педагогів до застосування комп'ютерних технологій у професійній діяльності. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки*. 2012. № 2, вип. 1. С. 9-14. URL : http://bdpu.org/sites/bdpu.org/files/foipt/stat_Alekseeva_8.pdf.
2. Алексеева Г. М., Кравченко Н. В., Антоненко О. В., & Горбатюк Л. В. Використання ігрових технологій в процесі професійної підготовки студентів педагогічних закладів вищої освіти. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Педагогіка*. 2017. Вип. 6 (119). С. 7-14.
3. Леган В., Годованець Н. Дискусія як активний метод вивчення іноземних мов. *Сучасні дослідження з іноземної філології*. 2019. № 17. С. 249-257. URL : <http://philol-zbirnyk.uzhnu.uz.ua/index.php/philol/article/view/122/316>.
4. Несторенко Т. П., Бордоусов О. В. Ценность высшего образования для индивида. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2015. № 3 (3), С. 171-174. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2015_3\(3\)__35](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2015_3(3)__35).
5. Сапогов В., Кондратюк О. Гурткова робота як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Педагогіка і психологія*, 2014. № 41, С. 124-127.
6. Kravchenko N. V., Alyeksyeyeva H. M., Gorbatyuk L. V. Curriculum Optimization by the Criteria of Maximizing Professional Value and the Connection Coefficient of Educational Elements. *Using Software Tools: (ICTERI 2018: 14th International conference on ict in education, research, and industrial applications)* (Kyiv, Ukraine, May 14-17, 2018). CEUR Workshop Proceedings. 2018. Vol-1. P. 365-378. <http://ceur-ws.org/Vol-2105/10000365.pdf>.

О. І. Іваницький

доктор педагогічних наук, професор
Запорізький національний університет

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ РОЗРОБКИ АКМЕОЛОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Застосування акмеологічного підходу до професійної підготовки майбутніх педагогів закладів вищої освіти як складового компонента гуманістичної парадигми освіти зумовлює перегляд мети, завдань, змісту, структури, технологій професійно-педагогічної підготовки цих фахівців, орієнтуючи кожного студента на професійний розвиток, на створення авторської системи діяльності викладача [1; 2]. З цієї точки зору суб'єктність майбутнього педагога стосовно процесу навчання у вищому навчальному закладі є базовою цінністю технологій професійного навчання студентів, в яких технологічні знання, вміння й навички не тільки засвоюються у навчальній діяльності, а й наповнюються особистісними характеристиками, стають